

การสนทนาในครอบครัว ทักษะและการแสดงออกเกี่ยวกับการคบเพื่อน/ เพื่อนต่างเพศในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเทศบาลนครลำปาง

FAMILY COMMUNICATION, ATTITUDE, AND PRACTICE RELATED TO FRIENDSHIPS AMONG JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS IN NAKHON LAMPANG MUNICIPALITY

วาสนา มั่งคั่ง (Wasana Mangkhang)¹

สุวัฒนา คำสุข (Suwattana Kumsuk)²

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการสนทนาในครอบครัว ทักษะและการแสดงออกเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสามัญศึกษาเขตเทศบาลนครลำปาง จำนวน 308 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ละชั้น แบบสอบถามประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามเกี่ยวกับ 2) การสนทนาในการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ 3) ทักษะ และ 4) การแสดงออกของวัยรุ่นที่มีต่อการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ รวม 57 ข้อ สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (61.8%) มีอายุเฉลี่ย 14 ปี (S.D. = 1.08) การสนทนาในครอบครัวส่วนใหญ่ผู้ปกครองห้ามมีแฟน (46.1%) และถ้ามีให้อยู่ในขอบเขต (61.88%) แต่วัยรุ่นเห็นด้วยกับการให้มีแฟนได้ (86%) และอยากแสดงออกในการคบเพื่อนต่างเพศให้อยู่ในขอบเขต (65.7%) ผลการศึกษานี้สรุปได้ว่าผู้ปกครองและกลุ่มตัวอย่างยอมรับการคบเพื่อนต่างเพศในวัยรุ่นได้ และเพื่อให้พัฒนาการทางเพศของบุตรวัยรุ่นเป็นไปอย่างเหมาะสม ควรส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศให้มารดาและบุตรวัยรุ่นด้วย

คำสำคัญ : วัยรุ่น การคบเพื่อน

¹พ.ย.ม (การพยาบาล) สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง E-mail: wasana-mk@hotmail.com

²Doctor of Philosophy in Nursing วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง E-mail: k_suwattana@yahoo.com

Abstract

The purpose of to this study was examine a pattern of family conversation, including teenagers' attitudes and actions related to having a friendship with another gender. This cross-sectional design approved by the ethics committee of Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Lampang. Sampling included 308 junior high school students using convenient sampling from two schools in Nakhon Lampang Municipality. Self-administered questionnaires included 50 items related to their patterns of a family conversation, including teenagers' attitudes and actions related to having a friendship with another gender, and general personal questions. Psychometric properties of the measure were examined by using content validity with three expertises. Mean, standard deviation, frequency, and percent applied to assess data in this study.

The results showed that most of the sample was female (61.8%) with mean age of 14 years old (S.D. = 1.08). Most of the samples stated that their parents would not allow them to have a boy or girl friend (46.1%); and if they have one, they should be under their parents' views (61.88%). When asked about their attitudes regarding their conversation with their parents, they thought that they should be allowed to have a boy or girl friend (86.0%). They also have a boy or girl friend with their parents' permission (65.7%). These findings suggested that teenagers and their parents accepted to an idea that "their teenager can have a boy or girl friend".

Keywords: teenagers, friendships

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ครอบครัว” เป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่มีหน้าที่เลี้ยงดู ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ ประเพณีและวัฒนธรรม จากคนรุ่นพ่อแม่สู่ลูก แต่ในปัจจุบันพบว่าสถาบันครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยายสู่ครอบครัวเดี่ยวหรือแม้กระทั่งครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวที่มีแม่หรือพ่อเท่านั้นเป็นผู้ดูแล ข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดลำปางพบว่า ปัญหาทางสังคมในจังหวัดลำปางมีลักษณะเชิงซ้อนและเป็นปัญหาที่มีจุดเริ่มต้นจากครอบครัว ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ในขณะที่เด็กและเยาวชนไปแสวงหาความสุข

และความอบอุ่นนอกบ้าน เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครอบครัวไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกัน ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรหลาน ขาดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน (อุดม คำอุดม, 2556) และจากการสำรวจในปี 2554 เกี่ยวกับการอบรมดูแลเลี้ยงดูบุตร พบว่า ร้อยละ 44.3 ของกลุ่มตัวอย่างพุดจาสื่อสารกันด้วยคำพูดที่ไพเราะเป็นประจำ และร้อยละ 17.1 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้นำครอบครัวไม่ค่อยเข้าใจความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว (ศิริพร ปกป้อง, สาวิตรี ทยานศิลป์, และสาลินี จันทรเจริญ, 2553) นอกจากนี้ ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และ ปราณี สุทธิสุนทร (2550) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีไทย มีหลายรูปแบบ ซึ่งอาจจะเป็นการอบรม

เลี้ยงดูแบบไม่แสดงออกอย่างชัดเจนทางพฤติกรรม ใช้พฤติกรรมทางวาจาอย่างมากและแสดงเหตุผลน้อยใช้อำนาจทั้งทางวาจาและทางกาย จากรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวอาจส่งผลต่อการพัฒนาการของวัยรุ่น

การส่งเสริมสุขภาพครอบครัวและบุคคลวัยรุ่นให้มีพัฒนาการที่เติบโตตามวัย ต้องส่งเสริมทั้งในระดับบุคคล ครอบครัวและสังคม สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการสร้างเสริมพัฒนาการวัยรุ่น โดยเฉพาะการส่งเสริมสัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัวระหว่างพ่อแม่และลูก การเรียนรู้ทักษะชีวิตและการปรับตัวอยู่ในสังคมที่เน้นการส่งเสริมด้านความคิด ทักษะการตัดสินใจ ความสามารถในการใช้ภาษา และการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จะเป็นพื้นฐานให้วัยรุ่นมีพัฒนาการได้อย่างปกติ (พูนสุขช่วยทอง, 2548) สำหรับครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น พ่อและแม่ต้องมีการปรับบทบาทและวิธีการเลี้ยงดู ในขณะที่บุตรเป็นวัยที่อยู่ระหว่างวัยเด็กและวัยรุ่นใหญ่ โดยมีพัฒนาการเริ่มจากด้านร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เช่น น้ำหนักและส่วนสูงที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รับประทานอาหารได้มากขึ้น ต่อมฮอร์โมนเพศในร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้มีลักษณะทางเพศที่เด่นชัด เด็กหญิงเริ่มมีเต้านม สะโพกผายออกและมีประจำเดือน ส่วนเด็กชายการเปลี่ยนแปลงของเสียง เริ่มมีหนวดเคราและสิ่วขึ้น นอกจากนี้พัฒนาการมีความแตกต่างกันในแต่ละคนเพศหญิงเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชาย ด้านจิตใจสนใจเรื่องของตัวเองอย่างมาก มักจะคิดและทำอะไรด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ด้านอารมณ์มีความรู้สึกสับสน ความเครียดและกังวลสูงกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และการคบเพื่อนเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญ จากข้อมูลประชากรทั้งหมดในปี 2555 พบว่า ประชากรที่มีช่วงอายุ 10-14 ปี จำนวน 4,315,006 คน และช่วงอายุ 15-19 ปี จำนวน 4,940,488 คน (สำนักทะเบียนวิทยา, 2556) และ

จังหวัดลำปางมีประชากรที่มีช่วงอายุ 10-14 ปี จำนวน 39,584 คนและช่วงอายุ 15-19 ปี จำนวน 52,992 คน จะเห็นได้ว่าประชากรวัยรุ่นในจังหวัดลำปาง มีประมาณร้อยละ 4.5 ของประชากรทั้งหมด

การสร้างเสริมสุขภาพครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่นควรส่งเสริมการสื่อสารในครอบครัวให้มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการสื่อสารแบบสองทาง (พูนสุข ช่วยทอง, 2548) ความเข้าใจรูปแบบการสนทนาในครอบครัว รวมถึงทัศนคติและการแสดงออกของวัยรุ่น โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในพฤติกรรมการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศในวัยรุ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการสำรวจรูปแบบการสนทนาในครอบครัว รวมถึงทัศนคติและการแสดงออกของวัยรุ่น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางในการสร้างเสริมสุขภาพในวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการสนทนาในครอบครัวระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่นเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ รวมถึงทัศนคติและการแสดงออกของบุตรวัยรุ่นเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสามัญศึกษาเขตเทศบาลนครลำปาง การคำนวณขนาดตัวอย่างกำหนด power ที่ .80 effect size .25 และค่า $\alpha = .01$ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 308 คน (Polit & Beck, 2013) การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผ่านการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสามัญศึกษาเขตเทศบาลนครลำปาง

โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจาก 2 โรงเรียนในเขตเทศบาลนครลำปาง แยกเก็บตามชั้นปีที่ศึกษา ตามเกณฑ์กำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสามัญศึกษาเขตเทศบาลนครลำปาง 2) สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ และ 3) ยินยอมเข้าร่วมตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามในลักษณะที่ให้กลุ่มตัวอย่างตอบเอง (Self-administered questionnaires) ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไป และ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนทนาในการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ 3) ทศนคติ และ 4) การแสดงออกของวัยรุ่นที่มีต่อการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ รวม 50 ข้อ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80

การพิทักษ์สิทธิผู้ร่วมวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลทำหลังจากการได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง โดยผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมรายละเอียดของโครงการวิจัย ชื่อวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัยและระยะที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ผู้เข้าร่วมวิจัยมีสิทธิที่จะปฏิเสธหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยผู้เข้าร่วมวิจัยจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรง การรายงานการวิจัยจะรายงานข้อมูลในลักษณะภาพรวม จากนั้นสอบถามความยินยอมในการเข้าร่วมโครงการวิจัย เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมการวิจัยลงนามในเอกสารรับความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตนเองและโครงการวิจัยถึงสถานศึกษาในเขตเทศบาลนครลำปาง ที่ได้รับการสุมเป็นกลุ่มตัวอย่างวิจัย หลังจากได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลวิจัย ผู้วิจัยพบกับนักเรียนในสถานศึกษา ดำเนินการประชาสัมพันธ์งานวิจัยและรับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัย หลังจากนั้นให้ผู้เข้าร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามในสถานที่ที่จัดให้ เมื่อผู้ร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและเตรียมข้อมูลเพื่อให้พร้อมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอสรุปผลงานการวิจัย การเก็บรวบรวมดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2556 ถึง ตุลาคม 2556

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย จำนวน ร้อยละ เปอร์เซนต์ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 14 ปี (S.D. = 1.08) และมีช่วงอายุระหว่าง 9-16 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (61.8%) ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (39.5%) มัธยมศึกษาปีที่ 2 (32.0%) และมัธยมศึกษาปีที่ 1 (27.5%) ตามลำดับ ผู้ปกครองมีอาชีพหลัก ได้แก่ รับจ้าง (36.9%) และรับราชการ (23.5%) ตามลำดับ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมือง (67.3%) ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาปริญญาตรี (23.2%) มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (19.3%) ประถมศึกษาตอนปลาย (17.0%) และมัธยมศึกษาตอนต้น หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (12.4%) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 การบอกกล่าวเรื่องการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

ข้อ	สิ่งที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองบอกท่าน	ใช่ n (%)	ไม่ใช่ n (%)
1	ผู้ปกครองบอกไม่ให้คบเพื่อนเลย	2 (0.7%)	304 (99.3%)
2	ผู้ปกครองบอกให้คบเพื่อนได้แต่ห้ามคบเป็นแฟน	141 (46.1%)	165 (53.9%)
3	ผู้ปกครองบอกให้มีแฟนได้แต่ให้อยู่ในขอบเขต	188 (61.4%)	118 (38.6%)
4	ผู้ปกครองบอกไม่อนุญาตให้ไปทำงานที่บ้านเพื่อน	37 (12.1%)	269 (87.9%)
5	ผู้ปกครองบอกถ้าจะทำงานกลุ่มจะต้องมาทำที่บ้านเท่านั้น	21 (6.9%)	285 (93.1%)
6	ผู้ปกครองบอกถ้าจะไปบ้านเพื่อน พ่อแม่ต้องไปส่งให้ถึงบ้าน	136 (44.4%)	170 (55.6%)
7	ผู้ปกครองบอกถ้าจะไปบ้านเพื่อน พ่อแม่จะอยู่เฝ้า	13 (4.2%)	293 (95.8%)
8	ผู้ปกครองบอกให้เรียนหนังสืออย่างเดียว ห้ามคิดเรื่องการมีแฟน	149 (48.7%)	157 (51.3%)
9	ผู้ปกครองบอกไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแล	126 (41.2%)	179 (58.5%)
10	ผู้ปกครองบอกพ่อแม่จะไม่ดูแลรับผิดชอบถ้ามีแฟน	61 (19.9%)	245 (80.1%)
11	ผู้ปกครองบอกตามใจท่านเกี่ยวกับการคบเพื่อน/การมีแฟน	147 (48.0%)	159 (52.0%)
12	ผู้ปกครองบอกไม่ได้พูดถึงการคบเพื่อนและการมีแฟนกับท่านเลย	63 (20.6%)	243 (79.4%)
13	ผู้ปกครองบอกท่านตรง ๆ ว่าอะไรทำได้และอะไรทำไม่ได้	250 (81.7%)	56 (18.3%)
14	ผู้ปกครองบอกให้ท่านตั้งใจเรียนไม่ให้คิดเรื่องแฟน	197 (64.4%)	109 (35.6%)
15	ผู้ปกครองสอนท่านแบบอ้อม ๆ	139 (45.4%)	166 (54.2%)
16	ผู้ปกครองยกตัวอย่างที่ไม่ดีจากในละคร/ภาพยนตร์/โทรทัศน์ให้ฟัง	221 (72.2%)	85 (27.8%)
17	ผู้ปกครองยกตัวอย่างที่ดีจากในละคร/ภาพยนตร์/โทรทัศน์ให้ฟัง	261 (85.3%)	45 (14.7%)
18	ผู้ปกครองยกตัวอย่างที่ไม่ดีจากเพื่อนบ้านให้ฟัง	184 (60.1%)	122 (39.9%)
19	ผู้ปกครองยกตัวอย่างที่ดีจากเพื่อนบ้านให้ฟัง	258 (84.3%)	48 (15.7%)
20	ผู้ปกครองหาหนังสือเกี่ยวกับการคบเพื่อนให้ท่านอ่าน	62 (20.3%)	244 (79.7%)
21	ผู้ปกครองแสดงท่าทีโกรธหากรู้ว่าท่านมีแฟน	73 (23.9%)	233 (76.1%)

การสนทนาระหว่างบุตรวัยรุ่นและผู้ปกครองในการศึกษาครั้งนี้ (ตารางที่ 1) พบว่า ผู้ปกครองจะตามใจบุตรวัยรุ่นในการคบเพื่อน (99.3%) พูดถึงการคบเพื่อนต่างเพศ (79.4%) การอนุญาตให้ไปทำงานบ้านเพื่อน (87.9%) นอกจากนี้ผู้ปกครองบอกกล่าวกับบุตรวัยรุ่นตรง ๆ ว่าอะไรทำได้และอะไรทำไม่ได้ (81.7%) รวมทั้งยกตัวอย่างที่ดีและไม่ดีจากละคร ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และเพื่อนบ้านให้บุตรวัยรุ่นฟัง (72.2%, 85.3%, 60.1%, และ 84.3% ตามลำดับ)

สำหรับการสนทนาที่กลุ่มตัวอย่างตอบไปในสองทิศทางคือทั้งใช่และไม่ใช่เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้มีแฟนและการสอนบุตรเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศเป็นการสอนแบบอ้อม ๆ (45.4%) รวมทั้งการอนุญาตให้ไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่ดูแล (58.5%) ส่วนเรื่องการหาหนังสือเกี่ยวกับการคบเพื่อนให้ท่านอ่าน (20.3%) และจะไม่แสดงท่าทีโกรธหากรู้ว่าท่านมีแฟน (23.9%) อยู่ในจำนวนน้อย

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของวัยรุ่นเกี่ยวกับการบอกกล่าวของผู้ปกครอง

ข้อ	ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการบอกกล่าวของผู้ปกครอง เรื่องการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
		n (%)	n (%)	n (%)
1	ท่านเห็นด้วยกับ “การบอกไม่ให้คบเพื่อนเลย”	4(1.3%)	15(4.9%)	286(93.8%)
2	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ให้คบเพื่อนได้แต่ห้ามคบเป็นแฟน”	31(10.1%)	137(44.8%)	138(45.1%)
3	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ให้มีแฟนได้แต่ให้อยู่ในขอบเขต”	119(38.9%)	144(47.1%)	43(14.1%)
4	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ไม่อนุญาตให้ไปทำการบ้านที่บ้านเพื่อน”	8(2.6%)	41(13.4%)	256(83.7%)
5	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ถ้าจะทำงานกลุ่มจะต้องมาทำที่บ้านเท่านั้น”	8(2.6%)	37(12.1%)	261(85.3%)
6	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ถ้าจะไปบ้านเพื่อนพ่อแม่ต้องไปส่งให้ถึงบ้าน”	50(16.3%)	121(39.5%)	134(43.8%)
7	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ถ้าจะไปบ้านเพื่อนพ่อแม่จะอยู่เฝ้า”	7(2.3%)	38(12.4%)	260(85.0%)
8	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ให้เรียนหนังสืออย่างเดียว ห้ามคิดเรื่องการมีแฟน”	35(11.4%)	126(41.2%)	145(47.4%)
9	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแล”	42(13.7%)	98(32.0%)	166(54.2%)
10	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “พ่อแม่จะไม่ดูแลถ้ามีแฟน”	19(6.2%)	57(18.6%)	230(75.2%)
11	ท่านเห็นด้วยกับการบอก “ตามใจท่านเกี่ยวกับการคบเพื่อน/การมีแฟน”	72(23.5%)	141(46.1%)	93(30.4%)

ส่วนความคิดเห็นของวัยรุ่นเกี่ยวกับการบอกกล่าวเรื่องการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศของผู้ปกครอง (ตารางที่ 2) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการคบเพื่อนต่างเพศแต่ไม่ให้คบเป็นแฟน (54.9%) ถ้ามีแฟนต้องอยู่ในขอบเขตที่ผู้ปกครองกำหนดไว้ (86.0%) การเห็นด้วยกับการตามใจให้คบเพื่อน/การมีแฟน (69.6%) และการขออนุญาตไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่ดูแล (54.2%) การให้เรียนหนังสืออย่างเดียว (52.6%) สำหรับการคิดเห็นไม่ตรงกัน ได้แก่ การบอกไม่ให้คบเพื่อนเลย (93.8%) ไม่เห็นด้วยกับการไม่อนุญาตให้ไปทำการบ้าน

ที่บ้านเพื่อน (83.7%) และที่บ้านตนเองเท่านั้น (85.3%) รวมทั้งไม่เห็นด้วยกับการที่พ่อแม่ต้องเฝ้าในขณะที่บุตรวัยรุ่นทำกิจกรรมที่บ้านเพื่อน (85.0%)

การปฏิบัติตัวของวัยรุ่นเกี่ยวกับการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ (ตารางที่ 3) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการคบเพื่อนต่างเพศแต่ไม่ได้คบเป็นแฟน (68.0%) บางส่วนมีแฟนแต่อยู่ในขอบเขต (65.7%) ส่วนใหญ่ไปทำรายงานกลุ่มบ้านเพื่อน (82.4%) และบางส่วนเวลาไปทำรายงานบ้านเพื่อนพ่อแม่จะไปส่ง (51.3%) รวมทั้งร้อยละ 53.9 ที่ไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแล

ตารางที่ 3 การแสดงออกเกี่ยวกับการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ

ข้อ	การแสดงออกของท่านเรื่องการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	ท่านไม่คบเพื่อนเลย	9(2.9%)	297(97.1%)
2	ท่านคบเพื่อนแต่ไม่ได้คบเป็นแฟน	208(68.0%)	98(32.0%)
3	ท่านมีแฟนแต่อยู่ในขอบเขต	201(65.7%)	105(34.3%)
4	ท่านไปทำงานกลุ่ม/การบ้านที่บ้านเพื่อน	252(82.4%)	54(17.6%)
5	ท่านทำงานกลุ่ม/การบ้านที่บ้านของตนเองเท่านั้น	80(26.1%)	226(73.9%)
6	ถ้าท่านไปบ้านเพื่อนพ่อแม่ต้องไปส่งให้ถึงบ้าน	157(51.3%)	149(48.7%)
7	ถ้าท่านไปบ้านเพื่อนพ่อแม่จะอยู่เฝ้า	19(6.2%)	287(93.8%)
8	ท่านเรียนหนังสืออย่างเดียวไม่คิดเรื่องการมีแฟน	148(48.4%)	158(51.6%)
9	ท่านไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแล	165(53.9%)	141(46.1%)

การอภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาการสนทนาในครอบครัวระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่นเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ รวมถึงทัศนคติและการแสดงออกของบุตรวัยรุ่นเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ พบว่าการสนทนาในประเด็นการคบเพื่อน ผู้ปกครองส่วนใหญ่อนุญาตให้บุตรวัยรุ่นมีเพื่อนได้แต่ให้อยู่ในขอบเขตและสถานที่ที่ผู้ปกครองสามารถดูแลได้ เช่น การไปรับส่งเวลาบุตรวัยรุ่นไปทำรายงานกลุ่มกับเพื่อน ส่วนประเด็นเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ ในฐานะที่เรียกกันว่า “แฟน” ผู้ปกครองส่วนใหญ่อยากให้บุตรวัยรุ่นคบเพื่อนต่างเพศเป็นเพื่อนมากกว่าเป็นแฟน หรือถ้ามีแฟนควรอยู่ในขอบเขต แต่ในข้อคำถามที่ถาม ผู้ปกครองไม่ได้พูดถึงการคบเพื่อนและการมีแฟนกับท่าน(วัยรุ่น)เลยจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีผู้ปกครองที่สนทนากับบุตรวัยรุ่นเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศน้อยมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากรูปแบบของการเลี้ยงดูบุตร โดยครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบคุ้มครอง มีความถี่ในการสื่อสารเรื่องเพศมากกว่าแบบเข้มงวดและตามใจ (อาภาพร เภาวัฒนา, 2551) นอกจากนี้ Sridawruang (2011) และ พรฤดี นิธิรัตน์ (2551) พบว่า พ่อแม่มีความยุ่งยากในการสนทนาเรื่องเพศกับบุตรวัยรุ่นและพ่อแม่จะสนทนากับบุตรสาววัยรุ่นเรื่องการไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวบ้านเพื่อนชาย โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่กลุ่มตัวอย่างจะสนทนากับบุตรจากลักษณะตัวละครในละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ รวมทั้งยกตัวอย่างจากประสบการณ์ใกล้ตัว จะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองบุตรวัยรุ่นมีความยุ่งยากหรือขาดทักษะในการสนทนากับบุตรวัยรุ่น ดังนั้น การส่งเสริมทักษะการสื่อสารที่จำเป็นโดยเฉพาะเกี่ยวกับหลักการสื่อสาร การคบเพื่อนต่างเพศ การคุมกำเนิดและการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการส่งเสริม

พัฒนาการวัยรุ่น (กมลทิพย์ ทิพย์สังวาล, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, และ พรนภา หอมสินธุ์; 2556)

สำหรับความคิดเห็นของบุตรวัยรุ่นต่อบอกกล่าวของผู้ปกครองเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ พบว่า บุตรวัยรุ่นมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการคบแฟน โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับคำบอกกล่าวที่ว่า สามารถมีเพื่อนต่างเพศได้แต่ไม่ให้แฟน หรือ ถ้ามีแฟนก็ให้อยู่ในขอบเขต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาในประเทศจีนที่ว่า การสื่อสารแบบตรงไปตรงมาและชัดเจนเกี่ยวกับเพศสามารถทำนายทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของเพื่อนวัยรุ่น (Zhengyan, Dongyan, & Li, 2007) ส่วนอาภาพร เภาวัฒนา (2551) พบว่า วัยรุ่นเพศหญิงมีอำนาจการต่อรองในสัมพันธภาพทางเพศในระดับต่ำแต่มีอำนาจการตัดสินใจที่เกิดขึ้นในสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในระดับสูง ดังนั้น การส่งเสริมการสนทนาในครอบครัวแก่บุตรวัยรุ่นโดยเฉพาะการเลือกคบเพื่อนต่างเพศ ผู้ปกครองควรสื่อสารกับบุตรวัยรุ่นอย่างตรงไปตรงมาและเพิ่มอำนาจการต่อรองและการตัดสินใจให้แกบุตรวัยรุ่นเพศหญิง ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้บุตรมีการแสดงออกทางเพศได้อย่างเหมาะสม

สำหรับการแสดงออกของวัยรุ่นเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการคบเพื่อนและมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างอิสระ โดยไม่มีผู้ใหญ่ดูแลส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างคิดถึงการมีแฟนและมีการจำกัดการแสดงออกกับแฟนอย่างมีขอบเขต แต่รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปล่อยปละ บุตรหญิงจะมีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์และมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย (นภัสญา โพประยูร, พัทธราภรณ์ เกษะประกร และ มัลลิกา ผลอนันต์, 2557) ดังนั้น การสื่อสารในครอบครัว ควรเน้นรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปกป้อง เปิดเสรีทางความคิดและเห็นพ้องต้องกัน (นภัสญา โพประยูร, พัทธราภรณ์

เกษะประกร, และ มัลลิกา ผลอนันต์, 2557) เน้นการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเองในเรื่องเพศความสามารถในการปฏิเสธ (อาภาพร เผ่าวัฒนา, 2551) รวมถึงการสื่อสารเรื่องเพศที่เน้นหลักการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยเฉพาะมารดาให้มีทัศนคติที่ดีต่อการสื่อสารเรื่องเพศ (กมลทิพย์ ทิพย์สังวาล, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, และ พรนภา หอมสินธุ์, 2556; พรฤดี นิธิรัตน์, 2551)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การส่งเสริมพัฒนาการด้านจิตใจและสังคมในบุคคลวัยรุ่น ควรเสริมสร้างทักษะในการสื่อสารสำหรับพ่อแม่ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้สึกละอายใจที่จะสนทนาเกี่ยวกับการมีแฟนรวมถึงพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยให้กับบุตรวัยรุ่น

2. บทบาทของพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในบุคคลกลุ่มวัยรุ่น ควรส่งเสริมให้พยาบาลเน้นการพัฒนาทักษะของแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในการสื่อสารเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศและการสร้างเสริมทัศนคติที่ดีและการแสดงออกเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศในวัยรุ่น ควรระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้ในการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อใช้อธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาและรายละเอียดเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด รวมทั้งการปฏิบัติตนในวัยรุ่นได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาและทดลองรูปแบบจำลองการสนทนาในครอบครัวเกี่ยวกับการคบเพื่อน/เพื่อนต่างเพศ

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ ทิพย์สังวาลย์, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, และ พรนภา หอมสินธุ์. (2556). ผลของโปรแกรมการมีส่วนร่วมของมารดาต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรวัยรุ่นหญิงตอนต้น. *วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา*, 8(2), 77-88.
- นภัชญา โพประยูร, พัชรารณ เกษะประกร, และมัลลิกา ผลอนันต์. (2557). รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 6(1), 235-249.
- พูนสุข ช่วยทอง. (2548). *ครอบครัวและคุณภาพเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิบูลย์การปก.
- พรฤดี นิธิรัตน์. (2551). สถานการณ์การสื่อสารเรื่องเพศศึกษาระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นในครอบครัวไทย. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า*, 19(1), 43-57.
- ศิริกุล อิศรานุกัษและปราวณี สุทธิสุนทร. (2550). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา*, 5(1), 105-118.
- ศิริพร ปกป้อง, สาวิตรี ทยานศิลป์, และสาลินี จันทร์เจริญ. (2553). รายงานผลการวิจัยดัชนีครอบครัวสุขภาวะ 2553. มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม.
- สำนักกระบาดวิทยา. (2556, กรกฎาคม 20). รายงานประชากรกลางปี แยกตามกลุ่มอายุ รายจังหวัด 2535-2555, [online]. สืบค้นจาก : <http://www.boe.moph.go.th/download.php?cat=5>.
- อุดม คำอุดม. (2556). รายงานสถานการณ์ทางสังคมของท้องถิ่น ปี 2556 ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดลำปาง.
- อาภาพร เมาวัฒนา. (2551). ความแตกต่างของรูปแบบการเลี้ยงดูต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว อำนาจการต่อรองในสัมพันธภาพทางเพศ ความนึกคิดที่ใช้ในสัมพันธภาพ การรับรู้สมรรถนะทางเพศและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงที่อาศัยในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสภาการพยาบาล*, 23(4), 56-71.
- Polit, D. F. & Beck, C. T. (2013). *Essentials of Nursing Research: Appraising Evidence for Nursing Practice* (8th ed.). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Sridawruang, C. (2011). *The involvement of Thai parents in the sex education of their teenage children: A mixed methods study* (Unpublished doctoral dissertation). University of East Anglia, United Kingdom.
- Zhengyan, W., Dongyan, Z., & Li, L. (2007). The influence of parent-teen communication about sex on adolescents' sexual attitude and behavior: Parent-teen attachment style as a moderator. *Acta Psychologica Sinica*, 39(6), 1063-1073.